

ret klart frem. Her er Tale om et parlamentarisk Retfærdighedshensyn, som ikke afvejer, om den og den vinder eller taber, om de og de Klasser eller Dele eller Partier vokse eller gaa tilbage. Her gælder det om at skabe grundlovmæssig og almenmenneskelig Ret. Det er en Opgave af saa fundamental Natur, at den maa holdes allerhøjest i Ære. Det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (Martin Madsen) kom jo ret vidt i den omtalte Henseende ved naivt, kunde jeg sige — frækt tør jeg vel ikke sige —, at paastaa, at naar Byerhvervene skulle repræsenteres af Socialdemokrater, fandt han ikke nogen Interesse i at støtte Udviklingen af Byerhvervenes Interesser. Dette er omtrent det stiveste, jeg endnu har hørt af almenparlamentariske Udtalelser. Jeg har ikke tvivlet om, at der var Mennesker, som tænkte saadan, ja jeg har endog haft Tilbøjelighed til at tro, at det ærede Medlem, som sagde det, i sit stille Sind nok havde næret Tanker, der drejede sig der omkring, men at nævne dem i en offentlig Forhandling, at konstatere dem i Rigsdagstidenden, havde jeg dog ikke ventet, at nogen havde Mod eller Lyst til.

Spørgsmaalet om Byerhvervenes Repræsentation bør ikke en Gang være ledende med Hensyn til denne Sags Afgørelse. Her er det almenmenneskelige Retigheder, der bør tages i Betragtning, og om saa Byerne vinde eller Landet vinder, kan ikke være afgørende, thi det er kun et Forhold i den almindelige Udvikling, om Mennesker bo mest i Byerne eller mest paa Landet. Men naar det ærede Medlem sagde, at der her ikke er Tale om en Repræsentation særlig af Byerhvervene, er det ikke rigtigt. Thi hvis Byernes Befolkning hovedsagelig bliver Socialdemokrater, kunne de ikke repræsenteres af andre end Socialdemokrater, og saa er det disse Interessers Repræsentation, der skal frem. Det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds kan ikke repræsentere saadanne Kredse. Det vilde være unaturligt at tænke sig, at han skulde repræsentere Kredse, hvor den overvejende Del er Arbejdere, der have en helt anden Livsbetragtning og Opfattelse af Samfundsspørgsmaalene, end det ærede Medlem har. Nej, bliver Bybefolkningen Socialdemokrater, maa de ogsaa repræsenteres ved Socialdemokrater, det er saa simpel en parlamentarisk Regel, som noget kan være, og saa ere Socialdemokraterne i Virkelighederne ogsaa Repræsentanter for Byin-

teresser — naar man endelig vil blande det Spørgsmaal ind, hvad jeg for øvrigt altid er meget forsigtig med.

Jeg vil nu ogsaa antage, at jeg, eller skulle vi sige „vi“, i saa Henseende har det ret let, thi er der noget Parti, som naturlig staaar frigjort for Hensyn til særlige Klasse- og Delingsforhold i Befolkningen, er det det radikale Venstre. Det er naturligt, at det er saadan, og det er faktisk, at det er saadan. Det har været saadan, saa længe jeg har fulgt den parlamentariske Udvikling her i Landet, og det er ogsaa let at give en naturlig Forklaring af, at det i Virkeligheden er et radikalt Venstre, et alment Demokrati, der har de største og bedste Betingelser for at se almenmenneskeligt paa Forholdenes Ordning. Det har lettere derved end noget som helst andet Parti, netop fordi det er bygget paa de radikale demokratiske Grundsætninger uden Hensyn til de Forordninger, der opstilles af den store, brede Landbefolkning eller af det store Arbejderparti og langt mindre af den privilegerede Klasse af Godsejere, Embedsmænd o. lign. Det er ikke bygget med Tilknytning til noget af dette. Det er bygget bredt almindeligt paa radikal demokratisk Politik uden at beregne sig Tilslutning eller Støtte fra en eller anden bestemt udviklet Samfundsklasse. Højre har sit naturlige Fundament i de konservative eller reaktionære Stemninger i visse Dele — ganske vist smaa — af Befolkningen. Et moderat Venstre vil naturlig have sin største Tilknytning i det, man kalder det forsigtige Landbodemokrati. Derfor kan der godt indenfor moderate Partier være Mennesker med stærkt udviklede demokratiske, ja maaske endog radikale Tendenser, men deres Stilling bliver paavirket af den Hovedtilslutning, som de faa til den konservativt anlagte Del af Landbefolkningen. Det er ogsaa naturligt, at Socialdemokratiet faar en stærk Paavirkning af sin Tilslutning i første Linie til det udprægede Arbejderparti. Dermed har jeg ikke sagt, at ikke alle andre Partier end det radikale kunne gøre et Arbejde, der ligger udenfor disse Rammer. Saa snæversynet er jeg ikke, det vilde være unaturligt, om jeg vilde tale derimod. Men jeg har sagt, at det er lettere for et Parti, der, som det radikale Venstre altid har staaet, nu staaar og altid vil staa saaledes, at det ikke særlig er knyttet til visse store Samfundslag. Det vil kunne ses, at det radikale Venstre her i Tinget bestandig har haft denne almene, men